

Test & metoder

baserade på forskning och vetenskap

Från förskolan till gymnasiet



Lästräning
för elever
med dyslexi

13

TEST FÖR
KARTLÄGGNING AV
LÄS- OCH
SKRIVFÖRMÅGA

SKATTA ELEVERS
FÖRMÅGOR
SOM PÅVERKAR
LÄRANDET

Välkommen till hogrefe.se!

Nedan ser du en översikt av innehållet i den här broschyren – hoppas att du hittar något som passar din organisation. Trevlig läsning!

Test för kartläggning av läs- och skrivförmåga	Grupp	Individuellt	Förskola	Fk och Åk 1–3	Åk 4–6	Åk 7–9	Gymnasiet	Sida
DLS bas 1–2	●			●				5
DLS 2–3	●			●				5
DLS 4–6-R	●				●			6
DLS 7–9 och åk 1 i gymnasiet	●					●	●	7
MiniDuvan	●		●					15
Lilla DUVAN	●			●	●	●		15
DUVAN	●						●	15
ITPA-3		●		●	●			14
LS Reviderad	●	●				●	●	12
LäsKedjor-2	●			●	●	●	●	10
LäSt	●	●		●	●			11
NAVET	●	●		●	●	●	●	8
SOMT	●	●			●	●		9
Lästräningsmaterial								
DicoCards	●	●	●	●	●	●	●	15
Jämna steg		●		●				16
LS Läsförståelseträning	●	●			●	●	●	13
TIFT	●		●					4
WIP		●		●	●	●	●	16
Övrigt material								
CAS2 Skattningskala		●	●	●	●	●	●	19
ECERS-3			●					17
Pröva med tal	●	●		●				17
SKOLKONTAKT	●					●	●	18

En bok som ger värdefull kunskap

Kartläggning och åtgärder vid läs- och skrivsvårigheter och dyslexi

Det här är en bok som har en tydlig teoretisk och vetenskaplig förankring och ger värdefulla kunskaper om bland annat språkutveckling, läs- och skrivutveckling samt dyslexi.

Ur innehållet:

- genomgång av de olika stegen i utredningsprocessen
- hur man använder standardiserade test
- betydelsen av dyslexi för andra skolämnen, som engelska och matematik
- hur pedagogiken kan anpassas för att ge elever med dyslexi bästa möjliga stöd i sin inlärning
- förslag på åtgärder, till exempel en lästräningsmetod för bättre läsflyt
- handfast hjälp i pedagogens planering av arbetet med elever som har läs- och skrivsvårigheter.

På hogrefe.se säljs boken enbart till skolor och andra organisationer. Vill du köpa boken som privatperson hänvisar vi till en nätbokhandel (exempelvis bokus.com).



Kartläggning och åtgärder vid läs- och skrivsvårigheter och dyslexi

Av

Anna Fouganthine

Christer Jacobson

Standardiserad & normerad testning

För en tillförlitlig screening av läs- och skrivförmåga är det av vikt att testen är standardiserade, att reliabiliteten och validiteten anges samt att normer för jämförelse finns att tillgå.

Rätt tillämpade är testen pedagogens redskap för ökad insikt om elevers färdigheter. Testen ger en möjlighet att fånga upp de elever som av olika anledningar har svårigheter med sin läs- och skrivutveckling.

Läs- och skrivdiagnostiska test ska inte ses som en metod för att sortera elever och är inte betygsgrundande.

Alla Hogrefes läs- och skrivdiagnostiska test är normerade i svenska skolor och kan användas för att pröva alla elevers färdigheter i läsning och skrivning. Både elever med svenska som modersmål och annat modersmål ingår i normgrupperna.

Vid genomförandet av de standardiserade testen ska administreringsanvisningarna följas noggrant för att elevernas resultat ska kunna jämföras med insamlade normdata.

På hogrefe.se kan du läsa mer om screening och individuella test.

Den glupska Glufsaren och 7 andra handdockor ingår i TIFT-materialet



Lekfull fonologisk träning i förskolan

Forskning visar att fonologisk träning redan från 4-årsåldern underlättar den språkliga träningen i förskoleklass och tidig läsinlärning i skolan.

TIFT, Tidig fonologisk träning, är lekfull gruppträning för 4- och 5-åringar i förskolan.

Med hjälp av bland annat handdockor, illustrationer, bokstäver och rimord tränas den fonologiska medvetenheten.

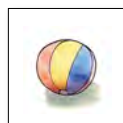
Programmet är tydligt och enkelt att följa för pedagogen och stimulerande och roligt för barnen.

På hogrefe.se berättar två användare om TIFT. Där finns även en inspelning om forskningsprojektet RIDDLE – Tidig fonologisk träning, med professor Ulrika Wolff som föreläsare.



TIFT

Av
Ulrika Wolff



DLS-familjen för alla åldrar

Normerade och standardiserade test för kartläggning av läs- & skrivförmåga

DLS-testen är utvecklade för att på ett strukturerat och metodiskt sätt få fördjupad kunskap och förståelse för enskilda elevers läs- och skrivfärdigheter.

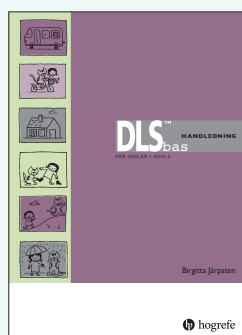
DLS finns i olika versioner för hela grundskolan och år 1 i gymnasiet och är särskilt utvecklade för screening på klassnivå, men kan även genomföras individuellt.

Syftet med DLS-testen är att:

- ge snabb och pålitlig information om vilka elever som har svårigheter med läsning och skrivning och som därmed bör följas upp
- ge information om klassens läs- och skrivfärdigheter vid undervisningsplanering
- följa elevernas läs- och skrivutveckling genom hela grundskolan och under första året i gymnasiet.

Kartläggning av läs- & skrivförmåga i lågstadiet

För de yngsta eleverna finns standardiserade och normerade papper och penna-test. De ger information om elevens läs- och skrivförmåga för att tidigt fånga upp elever med behov av stöd.



DLS bas för åk 1 och 2

Av
Birgitta Järpsten



DLS för åk 2 och 3

Av
*Birgitta Järpsten
Karin Taube*

DLS bas för åk 1 och 2 omfattar delproven:

Läslust
Läsning
Skrivning

DLS för åk 2 och 3 omfattar delproven:

Läsförståelse **Samma ljud**
Rättstavning **Bokstäver och meningar**
Ordförståelse **Min läsning och skrivning**



Normerat
2024

Kartläggning av läs- & skrivförmåga i mellanstadiet

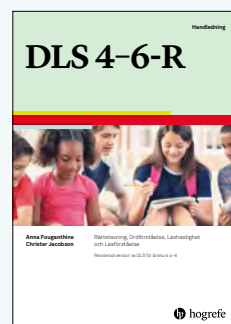
DLS 4-6-R är normerat och standardiserat hösten 2024.

Deltest:

Rättstavning
Ordförståelse
Läsförståelse
Läshastighet

DLS för årskurs 4-6 är ett screeninginstrument som är lätt att administrera.

Testet genomförs med papper och penna och används främst i grupp men kan även genomföras individuellt.



DLS 4-6-R

Av

Anna Fouganthine
Christer Jacobson



Finns även
som digital
version

Kartläggning av läs- & skrivförmåga i högstadiet och år 1 i gymnasiet

DLS för årskurs 7–9 och år 1 i gymnasiet omfattar fyra normerade och standardiserade deltest:

Rättstavning
Ordförståelse
Läsförståelse
Läshastighet


DLS för årskurs 7–9 och år 1 i gymnasiet är ett screening-instrument som är lätt att administrera.

Testet genomförs med papper och penna eller digitalt i Hogrefe Testsystem, HTS.



DLS för år 7–9 och år 1 i gymnasiet

Av
Birgitta Järpsten
Karin Taube



Följ en elevs
läs- och skriv-
utveckling

Nonordsdiktamen, avkodning och elevenkät i åk 1–9 och gymnasiet

NAVET kartlägger fonologiska färdigheter och avkodningsförmåga.

Testen, som kan användas när som helst under läsåret, genomförs på papper och består av tre delar:

- **Nonordsdiktamen** kartlägger elevens fonologiska representationer och ger information om eventuella fonologiska svårigheter. Kan genomföras som klass-screening eller individuellt.
- **Avkodning av ord** kartlägger elevens avkodnings- och ordigenkänningsförmåga. Genomförs individuellt och finns i flera parallellversioner.
- **Elevenkäten** är ett självskattningsformulär med frågor om elevens skolsituation, självförmåga, läsning och skrivning, matematik, engelska samt fritidsintressen.



NAVET

Av

Anna Fouganthine

Christer Jacobson



Fallexempel
med åtgärds-
förslag

Språkförståelse av ord, meningar och text, för åk 4-7

SOMT ger en snabb bedömning av språk- och läsförståelse hos elever i årskurs 4 till 7.

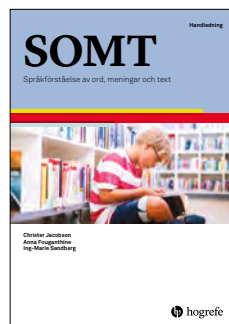
Det standardiserade och normerade testet kan användas för både svenskspråkiga och flerspråkiga elever.

SOMT innehåller:

- grupptest för screening som genomförs i helklass
- individualtest för de elever som uppvisar svårigheter på grupptestet.

För elever med svårigheter ska en tydlig röd tråd finnas från screeningtestet, via individualtestet till adekvata åtgärder.

I handledningen ingår flera fallexempel med tillhörande åtgärdsförslag för både svenskspråkiga och flerspråkiga elever.



SOMT

Av

Christer Jacobson

Anna Fouganthine

Ing-Marie Sandberg

solen värmer bra idag vi övar
att läsa varje kväll min katt är
svart och grå och har en vit nos
mamma och jag äter frukost min
syster sjunger i en kör har du
lärt dig att simma i sommar jag

Testa
avkodning
i helklass

Bedöm elevernas läsförmåga i åk 1–9 och år 1 i gymnasiet

LäsKedjor-2 är ett standardiserat och normerat screening-
material för bedömning av avkodningsförmåga hos elever i
årskurs 1–9 och år 1 i gymnasiet.

Testet tar cirka 6 minuter att genomföra och ger tillförlitlig
information om klassens och enskilda elevers avkodnings-
förmåga.

Deltesten i LäsKedjor-2:

Bokstavskedjor

Ordkedjor

Meningskedjor

Wordchains – tilläggsprov med engelska ordkedjor.



LäsKedjor-2

Av

Christer Jacobson

Motsvarar läsåldern elevens faktiska ålder?



Kartlägg grundläggande färdigheter i läsning och stavning i åk 1-6

LäSt är ett standardiserat och normerat test som genomförs med papper och penna, när som helst under skolåret.

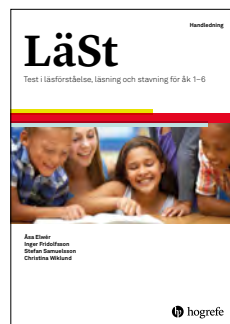
LäSt omfattar fyra deltest:

- Avkodning nonord**
- Avkodning ord**
- Stavningstest**
- Läsförståelsetest**

Stavningstestet och läsförståelsetestet kan administreras i helklass. Avkodningstesten genomförs individuellt.

LäSt ger information om:

- läsålder – om läs- och stavningsförmågan samt läsförståelsen motsvarar elevens faktiska ålder
- skolålder – om läs- och stavningsförmågan samt läsförståelsen motsvarar elevens tid i skolan
- elevens läs- och stavningsförmåga samt läsförståelse uttryckt i stanine och/eller percentiler.



LäSt

Av
Åsa Elwér
Inger Fridolfsson
Stefan Samuelsson
Christina Wiklund

LS = Läsning & Skrivning

Analys av läs- och skrivförmågan i högstadiet och gymnasiet

LS Reviderad är en serie läs- och skrivtest för årskurs 7–9 och år 1 i gymnasiet.

Utgångspunkten är en kvalitativ analys av läs- och skrivfunktionen. Materialet lyfter fram såväl styrkor som svagheter till grund för individuellt anpassade åtgärder för den enskilde eleven.

Klassdiagnoserna är konstruerade i varierande svårighetsgrad och möjliggör kontinuerlig uppföljning av eleverna.

Deltest i LS-Reviderad:

- Diktamen I, II och III**
- Avläsning ord**
- Avläsning nonsensord**
- Ordförståelse I och II**
- Läsförståelse I och II**
- Läsförståelse III**

LS Reviderad har nya normer från 2024 för Läsförståelseproven.



LS Reviderad

Av

Maj-Gun Johansson

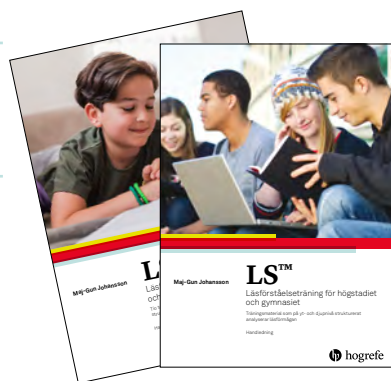


Träna läsförståelsen i åk 4–9 och gymnasiet

LS Läsförståelseträning:

- är ett strukturerat arbetsmaterial baserat på LS Reviderad
- är avsett för mellanstadiet, högstadiet och gymnasiet
- är texter och uppgifter med olika svårighetsgrad
- är anpassat för elever som fått låga resultat i läs- och skrivdiagnostiska test
- utvecklar elevens avkodningsförmåga och grundläggande språkförståelse
- analyserar läsningen både på yt- och djupnivå
- innebär att eleverna läser, svarar på frågor och deltar aktivt vid rättningen
- kan genomföras i grupp eller individuellt.

På hogrefe.se finns inspelningar där författaren Maj-Gun Johansson berättar om LS Läsförståelseträning.



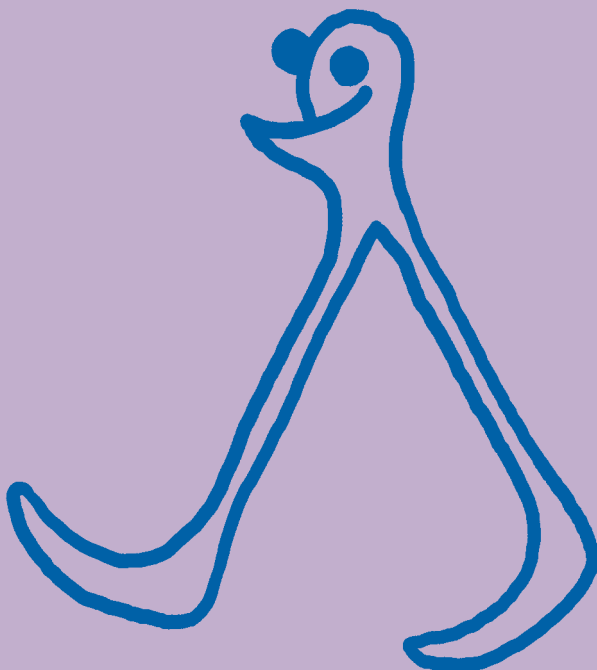
**LS Läsförståelseträning
för mellan- och högstadiet**

**LS Läsförståelseträning
för högstadiet och
gymnasiet**

Av

Maj-Gun Johansson

Individuell
kartläggning



Kartläggning av 6–13-åringars språkliga förmåga

ITPA-3 identifierar elever med svårigheter i tal- och skriftspråk.

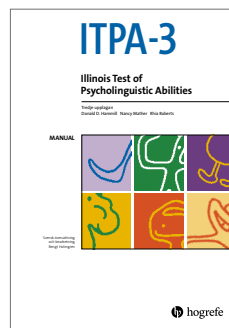
ITPA-3:

- ger en bild av elevens språkliga styrkor och svagheter
- kartlägger skillnader mellan tal- och skriftspråk
- studerar förhållandet mellan fonologisk och ortografisk kompetens
- belyser skillnader mellan kognitiv och språklig förmåga i relation till läsning och skrivning
- omfattar 12 deltest för bedömning av både muntlig och skriftlig uttrycksförmåga samt total allmän språkförmåga.

Med kombinationer av deltesten bedöms:

Semantik	Grammatik
Fonologi	Förståelse
Ordidentifikation	Stavning
Avkodning	

Certifieringskurs anordnas av Säffle Utvecklingsmodell AB (sumab.se).



ITPA-3

Illinois Test of
Psycholinguistic Abilities

Svensk version av
Bengt Holmgren

En serie fonologiska screeningtest för barn från 4 år till vuxna

De tre materialen i DUVAN-serien är framtagna inom forskningsprojekt vid Göteborgs universitet av *Ingvar Lundberg* och *Ulrika Wolff*.

MiniDUVAN

- Kartläggning av fonologisk medvetenhet och identifiering av fonologiska problem hos förskolebarn 4–6 år.
- Kan även användas för att utesluta fonologiska problem hos barn med språkstörning.

Lilla DUVAN

- Dyslexiscreening för årskurs 3, 5 och 7.
- Identifierar elever i riskzonen för dyslexi genom att komma åt svårigheter i olika fonologiska funktioner.
- Omfattar fyra deltest.

DUVAN

- Dyslexiscreening för ungdomar och vuxna.
- Identifierar elever i gymnasieskolan och vuxenutbildning i riskzonen för dyslexi genom att komma åt svårigheter i olika fonologiska funktioner.
- Omfattar sex deltest.



DUVAN-serien

Av

Ulrika Wolff

Ingvar Lundberg

Bildkort för att träna språk och kommunikation i förskola och skola

Dico Cards är en kortlek med 26 par bildkort.

Varje kort illustrerar en tydlig vardagshandling – till exempel att baka, läsa eller tanka.

Korten är utformade för att träna språk och kommunikation genom spelaktiviteter i små grupper.

I förskola och skola kan korten exempelvis användas för:

- barn med svenska som andraspråk
- nyanlända som lär sig svenska
- elever som undervisas i moderna språk
- barn och unga med kommunikationsnedsättningar
- barn och unga med språkstörning/DLD.



Dico Cards – Verb 1

Av

Marika Schütz

Illustrationer: *Anton Ivanov*

Individuell lästräning i skolan för elever med läs- och skrivsvårigheter och dyslexi

Jämna steg

Av

Elisabeth Marx

Jämna steg är ett pedagogiskt lästräningsmaterial för elever i åldrarna 6–8 år.

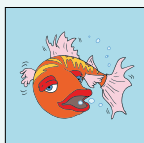
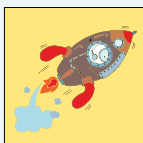
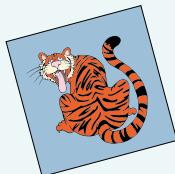
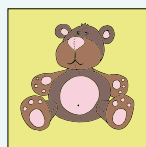
Materialet bygger på en-till-en-träning och är särskilt utvecklat för elever som:

- är i riskzonen för att utveckla läs- och skrivsvårigheter
- har dyslexi
- behöver extra lästräning för att hålla jämna steg med den egna åldersgruppen.

Jämna steg är systematiskt uppbyggt med tilltalande utformning som väcker både lust och nyfikenhet hos barnet.

Pedagogen arbetar med eleven i skolan. Träningen befästs hemma med stöd av elevens arbetsbok som innehåller övningar för både skola och hem.

Materialet består av en pedagoghandledning, bild- och bokstavskort samt fyra arbetsböcker för eleven.



WIP (Wolff intensivprogram)

Av

Ulrika Wolff

WIP, Wolff intensivprogram, är:

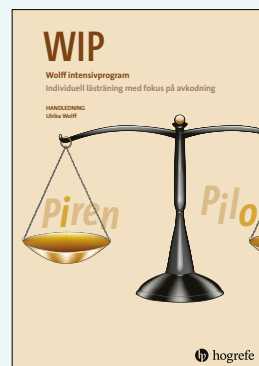
- ett omfattande träningsmaterial med fokus på avkodning
- utvecklat för 9–12-åringar
- kan anpassas till användning ända upp i vuxenundervisningen.

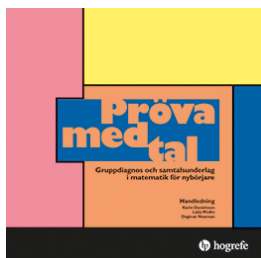
WIP bygger på forskning som visar att strukturerad träning av fonem/grafem-koppling, där man arbetar från det enkla till det komplexa, har goda effekter på ordavkodning, stavning, fonologisk medvetenhet och läsförståelse.

Systematisk träning av 3 olika aspekter av läsning:

1. fonem/grafemkoppling
2. läshastighet
3. läsförståelse.

Materialet består av handledning, häften med arbetsblad, läsförståelsekort, lärarhäfte, elevhäften, mun- och bokstavskort.





Pröva med tal

Av

Karin Danielsson

Laila Modin

Dagmar Neuman

Gruppdjagnos och samtalsunderlag i matematik för tidig upptäckt

Pröva med tal identifierar elever i behov av stöd och stimulans för att kunna följa den första undervisningen i matematik.

Materialet består av:

Gruppdjagnos i 2 delar

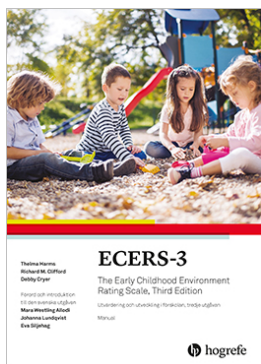
Del 1: Prövar taluppfattning.

Del 2: Prövar siffer- och antalskunskap.

Gruppdjagnosen ger läraren stöd för kvalitativ bedömning av gruppens och enskilda elevers styrkor och svagheter samt information om vilka elever som behöver följas upp.

Individuellt samtalsunderlag

Ger en fördjupad bild av barnens upplevelser av tal, räkning och rumsbegrepp.



ECERS-3

Förord och introduktion till den svenska utgåvan:

Mara Westling Allodi

Johanna Lundqvist

Eva Siljehag

Utvärdering och utveckling i förskolan

ECERS-3, Early Childhood Environment Rating Scale-3:

- är ett strukturerat observationsverktyg för att utvärdera förskolemiljön för barn i åldern 3 till 5 år
- lämpar sig väl för utvärdering av olika utvecklingsinsatser.
- ger viktig information om verksamheten gällande inkluderande aktiviteter för barn med särskilda behov
- ger viktig information om verksamheten gällande barn med annan kultur- eller språkbakgrund
- kan ingå som en del i fortbildning av pedagoger.

ECERS-3 omfattar områdena:

- | | |
|---------------------------------------|-----------------|
| – Utrymme och inredning | – Omsorg |
| – Språk samt läs- och skrivutveckling | – Leka och lära |
| – Verksamhetens organisation | – Samspel |



KIND CENTER OF NEURODEVELOPMENTAL DISORDERS AT KAROLINSKA INSTITUTET

Kurser i SKOLKONTAKT anordnas av KIND

Från
årskurs 8

Social färdighetsträning i grupp för elever med autism

SKOLKONTAKT är en gruppmetod för elever med autism eller autismliknande svårigheter i sociala situationer.

Metoden är framtagen för elever i högstadiet och gymnasiet av KIND (Center of Neurodevelopmental Disorders at Karolinska Institutet).

Målsättningen är att ge eleverna verktyg för social kommunikation och interaktion.

SKOLKONTAKT följer ett manualbaserat program med tydliga riktlinjer för utförande där:

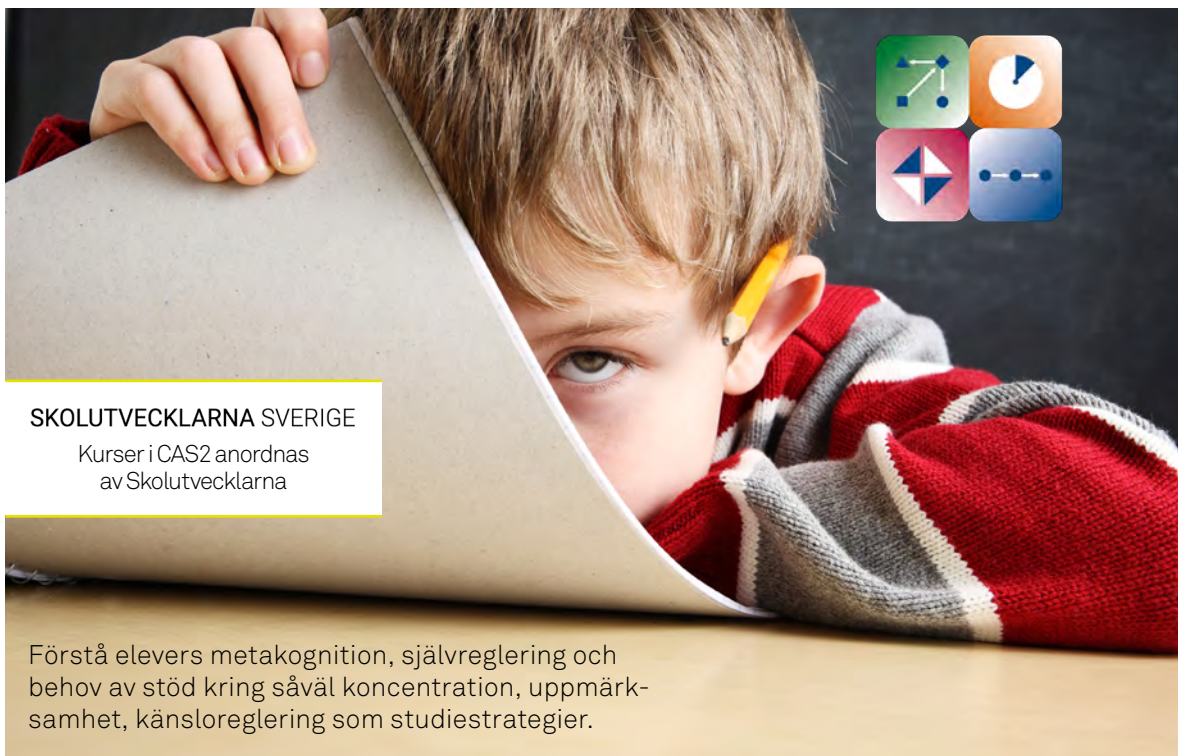
- gruppen leds av lärare, specialpedagoger, fritidspedagoger eller annan personal från elevhälsan under 12 veckor
- gruppledare handleds internt av till exempel skolpsykolog eller specialpedagog
- kurs rekommenderas till gruppledare och handledare.

Kurser för grupptränare anordnas av KIND (ki.se/kind).



SKOLKONTAKT

Av
Christina Coco
Anna Fridell
Anna Borg
Sven Bölte



SKOLUTVECKLARNAS SVERIGE

Kurser i CAS2 anordnas
av Skolutvecklarna

Förstå elevers metakognition, självreglering och behov av stöd kring såväl koncentration, uppmärksamhet, känsloreglering som studiestrategier.

Få en bild av neurokognitiva förmågor som påverkar lärandet

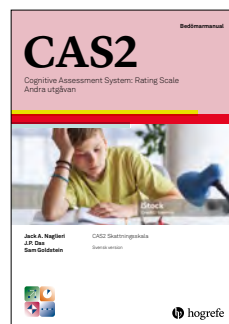
CAS2 Skattningsskala är ett normerat bedömningsverktyg för att utvärdera beteenden kopplade till de fyra neurokognitiva processerna i PASS-modellen: planering, uppmärksamhet, simultan och successiv bearbetning.

PASS-modellen är en vetenskapligt förankrad teori som beskriver hur barns och elevers neurokognitiva förmågor påverkar deras lärande.

Bedömningen genomförs av legitimerad psykolog eller annan certifierad användare, till exempel specialpedagog, speciallärare eller logoped.

Skattningen kan användas som underlag för pedagogiska insatser, extra anpassningar, särskilt stöd eller vidare utredning.

Certifieringskurs i CAS2 Skattningsskala anordnas av Skolutvecklarna (skolutvecklarna.se).



CAS2 Skattningsskala

Svensk version av
Petri Partanen



Få nya
insikter

Kostnadsfria webinarier

Om normerade test och strukturerad lästräning

Materialen för kartläggning av läs- och skrivförmåga samt lästräning är många. Ibland är det svårt att veta vad man ska välja.

Därför bjuder vi på webinarier där ett urval populära material presenteras under cirka 45 minuter.

Välkommen att boka in dig och din grupp på hogrefe.se!

Hogrefe Psykologiförlaget har en lång tradition av att utveckla, anpassa och publicera test och metoder baserade på forskning och vetenskap.

Välkommen till hogrefe.se